

Kalkulacje rolnicze

Groch pastewny

Groch pastewny, nazywany też peluszką czy grochem polnym, to bardzo wartościowa roślina użytkowa, powszechnie uprawiana w całej Polsce. Nasiona bogate w białko (20–25%), witaminy, głównie z grupy B, sole mineralne stanowią wartościową paszę dla zwierząt hodowlanych. Groch paszowy ze względu na bardzo korzystny skład chemiczny dobrze komponuje się z ziarnem zbóż tworząc zbilansowane mieszanki. Z kolei części zielone wraz z masą korzeniową mogą być doskonałym nawozem zielonym.

Groch pastewny wyglądem przypomina groch siewny, choć jego pędy są delikatniejsze i bardziej wiotkie. Charakterystyczną cechą większości odmian grochu pastewnego, odróżniającą ją od grochu siewnego, jest zabarwienie kwiatów i nasion i choć najczęściej bywa czerwono-różowo-fioletowy, może też być biały bądź czerwony.

Doskonale nadaje się do uprawy w międzyplonach na glebach średnich i słabszych. Jest przy tym dość mrozoodporny i wytrzymuje wiosenne przymrozki. W uprawie na zieloną masę plon peluszeki wzrasta w miarę zwiększania żyzności gleby, nawożenia i nawilgotnienia stanowiska.

Groch zajmuje dominującą pozycję wśród roślin strączkowych uprawianych w Polsce. Obecnie wzrasta udział roślin strączkowych w strukturze zasiewów. Od 2010 roku obserwuje się znaczący przyrost powierzchni zasiewów roślin strączkowych na nasiona i zielonkę – od 190 tys. ha do 249 tys. ha w 2014 r. i do 346 tys. ha w 2015 r. (wg GUS).

Najszybciej wzrasta uprawa łubinu żółtego – rośliny białkowej gleb słabszych oraz grochu i seradeli.

Jednym z najważniejszych czynników decydujących o zainteresowaniu rolników uprawą danego gatunku rośliny jest opłacalność produkcji, a przede wszystkim możliwość jego sprzedaży. Rośliny strączkowe porównuje się pod tym względem najczęściej ze zbożami.

Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że przy tego typu porównaniach bardzo często nie bierze się pod uwagę korzystnego wpływu uprawy roślin strączkowych na właściwości gleby, które polepszają jej strukturę i wzbogacają glebę w azot. Ograniczają również rozwój chorób przenoszonych za pośrednictwem gleby. Brak tej grupy roślin w płodozmianie prowadzi do degradacji gleby. Objawia się to spadkiem zawartości próchnicy.

Rośliny strączkowe wiążą symbiotycznie znacznie więcej azotu niż odprowadzają z plonem. Ocenia się że, w glebie może pozostać około: 80 kg azotu, 25 kg fosforu i 35 kg/ha potasu. Dlatego uwzględnienie w płodozmianie tej grupy roślin pozwala na ograniczenie stosowania nawozów

mineralnych pod rośliny następcze, co ma wymiar zarówno ekologiczny, jak i ekonomiczny.

W dążeniu do podwyższenia bezpieczeństwa paszowego Polski, uruchomiony został program wsparcia upraw roślin wysokobiałkowych na lata 2016–2020. Naukowcy uważają, że obsianie 500 tys. hektarów takimi roślinami pozwolą na

zastąpienie połowy ilości importowanej śruty sojowej, tzn. ok. 1 mln ton śruty sojowej rocznie.

Uprawy roślin strączkowych promowane są i wspierane poprzez dopłaty bezpośrednie. Wpisują się w program Unii Europejskiej dotyczący, od roku 2015, wymogu tak zwanego zazielenienia, tj. obowiązkowej praktyki rolniczej korzystnej dla klimatu i środowiska.

Poniżej kalkulacja uprawy 1 ha grochu pastewnego (peluszeki) przy różnych poziomach intensywności. Założenia metodyczne do „Kalkulacji Rolniczych” znajdziecie Państwo na stronie naszego Ośrodka.

Lp.	Poziom intensywności Wyszczególnienie	Niski 18 dt/ha	Średni 26 dt/ha	Wysoki 34 dt/ha
A	Wartość produkcji	2 905	3 585	4 265
	Ziarno (85 zł/dt)	1530	2210	2890
	JPO ¹⁾	945	945	945
	ST ²⁾	430	430	430
1.	Materiał siewny (310zł/dt)	620	620	620
2.	Nawozy mineralne	378	567	756
3.	Środki ochrony roślin	268	268	377
4.	Inne koszty	45	45	45
B	Koszty bezpośrednie (1+2+3+4)	1 311	1 500	1 798
C	Nadwyżka bezpośrednia (A-B)	1 595	2 086	2 468
4.	Usługi ³⁾	250	275	325
5.	Praca maszyn własnych	621	649	677
6.	Pozostałe koszty ⁴⁾	697	710	723
D	Koszty pośrednie (4+5+6)	1 568	1 634	1 725
E	Koszty całkowite (B+D)	2 879	3 134	3 522
F	Koszt jednostkowy (zł/dt)	159,9	452	743
G	Dochód rolniczy netto (C-D)	27	452	743

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Kalkulacji Rolniczych” KPODR Minikowo

¹⁾ – jednolita płatność obszarowa, płatność za zazielenianie, płatność dodatkowa,

²⁾ – płatność do roślin wysokobiałkowych,

³⁾ – zbiór,

⁴⁾ – utrzymanie budynków, podatki i ubezpieczenia, pozostałe koszty.

Elżbieta Kopaczewska
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
Wykorzystano materiały: GUS, Rynek Rolny, FAPA
Fot. W. Janiak